

AR MEDIKUI REIKALINGA BIBLIOTEKA

*Vyresnioji bibliotekininkė Ingrida Bučionytė
Lietuvos medicinos biblioteka*

Informacinės technologijos suteikė prieigą prie milžiniškų informacijos klodų. Susidaro įspūdis, kad visą reikalingą informaciją galima rasti internete. Ar tikrai? Galbūt į šį klausimą galėtų atsakyti skaitytojai, kurie užsuka į biblioteką arba naudojasi jos paslaugomis virtualiai. Ką gali pasiūlyti biblioteka šiandien? Kuo ji gali nustebinti, padėti?

Virtualios bibliotekos paslaugos

Bibliotekoje dirbantys informacijos specialistai, supratę virtualių informacinių paslaugų patogumą, pradėjo bibliotekinių procesų kompiuterizavimą. Taip susijungė per daugelį metų puoselėtos bibliotekos tradicijos, bibliotekininkų žinios ir naujovės. Vykdytas darbas palaipsniui vystėsi ir tobulėjo, tad šiandien neatsitraukdami nuo savo darbo vietos Jūs galite naudotis daugeliu bibliotekoje teikiamų paslaugų:

- prisijungti prie Lietuvos medicinos bibliotekos elektroninio katalogo, jame atlikti paiešką pagal temą, autorių, išleidimo duomenis, užsakyti ar rezervuoti leidinį ir pan. – tai patogus būdas ieškant ne tik konkretaus leidinio, bet apskritai literatūros kokia nors tema (<http://libis.lmb.lt:8880/lang.do?language=lt>);
- naudotis elektroniniu suvestiniu katalogu, kuris apimdamas Nacionalinės M. Mažvydo ir daugelio Lietuvos viešųjų bibliotekų fondo išteklius, leidžia susirasti reikiamą literatūrą, užsisakyti dokumentų kopijas, gauti informacijos apie naujai gautus leidinius (www.ibiblioteka.lt);
- naudotis Lietuvos virtualios bibliotekos paieškos sistema, leidžiančia atlikti paiešką Lietuvos akademinėse bibliotekose, jų prenumeruojamose duomenų bazėse, kitose duomenų bazėse, atviros prieigos talpyklose ir archyvuose (www.lvb.lt).
- užduoti bibliotekininkams el. paštu ar telefonu bibliografinės ar faktinės informacijos klausimus, konsultuotis dėl informacijos paieškos duomenų bazėse ir kituose informacijos ištekliuose.

Informacijos paieška

Pasakysite, kad ir patys žinote, kaip ir kur ieškoti informacijos. Juk tai daryti tikrai nėra sudėtinga, tereikia įvesti raktinius žodžius į *Google* naršyklę arba *Wikipedia* enciklopediją, ir viskas. Ar iš tiesų radote patikimą informaciją ir vertingesnės už rastąją nėra? Tikriausiai nė vienas negali būti garantuotas atsakydamas teigiamai į šį klausimą, netgi bibliotekininkas – kvalifikuotas informacijos specialistas ir vertintojas. Tačiau jis, kiekvieną dieną besisukinėdamas informacijos liūne, žino kelius ir šaltinius, kurių galbūt Jūs nežinote. Radote vertingą straipsnį, tačiau jo turinys neprieinamas, norint jį gauti reikia registruotis ir nemažai sumokėti? Šiuo atveju gali padėti bibliotekininko žinios. Jis gali patarti ar pats surasti straipsnį Lietuvos medicinos bibliotekos prenumeruojamose duomenų bazėse arba pasinaudoti tarpbibliotekiniu (TBA) ar tarptautiniu tarpbibliotekiniu abonementu (TTBA). Tikimybė, kad bibliotekininkas Jums straipsnį ras pigiau arba nemokamai, – didelė. Tik paklauskite, ir Jums padės. Jei abejojate informacijos paieškos įgūdžiais, galite užsirašyti į Mokymų išteklių skyriaus organizuojamus informacijos paieškos internete kursus.

Ieškant informacijos internete, verta užsukti ir į bibliotekos tinklapį (www.lmb.lt). Jame rasite bibliotekos prenumeruojamų lietuviškų arba užsienio leidinių sąrašą, kuriame pateikiamos nuorodos į visateksčius arba tik iš dalies prieinamus straipsnius. Naudingų nuorodų sąrašas pravės ieškant elektroninių medicinos ir ne tik, žodynų, enciklopedijų, bibliografijos paieškos sistemų.

Slaugos specialistai ras savo srities žurnalų sąrašus, kuriuose RSS pagalba per *Netvibe* programą nuolat pateikiami naujausi numeriai. Sveikatos priežiūros specialistai, dėstytojai, studentai ir kiti asmenys, susiję su medicina, gali naudotis įvairiais laisvai pasiekiamais, bet patikimais informacijos šaltiniais, kurie pateikiami toliau.

1. Bibliografinės duomenų bazės

- ▶ **MEDLINE/PubMed** (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>) – didžiausia pasaulyje bibliografinė medicinos ir biomedicinos žurnalų straipsnių bibliografinių įrašų duomenų bazė, kurioje rasite išsamiausių informaciją Jus dominančia tema. Sužinosite, kurioje duomenų bazėje yra Jums reikalingas straipsnis, kurie iš jų prieinami nemokamai.

2. Atviros prieigos direktorijos

(<http://www.lmb.lt/index.php?-1793843091>)

- ▶ **BioMed Central** – biologijos ir medicinos mokslų žurnalai;
- ▶ **Free medical Journals** – medicinos mokslų žurnalai;
- ▶ **Libertas Academica** – žurnalai klinikinės medicinos, bioinformatikos, biologijos, chemijos, farmakologijos, sistemų biologijos, informatikos, virusologijos, kompiuterinės biologijos ir kitomis temomis.

3. Prenumeruojamos duomenų bazės

(<http://www.lmb.lt/index.php?981227866>)

- ▶ **UpToDate** – recenzuojamas, nuolat atnaujinamas, įrodymais pagrįstos klinikinės medicinos informacijos šaltinis. Puikus pagalbininkas gydytojui praktikui, studentui, rezidentui, dėstytojui, rengiančiam paskaitas, ir net pacientui;
- ▶ **Expert Reviews** – analizė ir komentarai aktualiausiems šiandienos sveikatos priežiūros klausimams;
- ▶ **Future Medicine** – objektyvi ir patikima informacija įvairia medicinos tematika;
- ▶ **EBSCO Publishing** – 10 universalių bibliografinių ir visateksčių duomenų bazių;
- ▶ **Emerald management eJournals collection** – apžvalginiai žurnalai medi-

cinis, sociologijos ir antropologijos, finansų, teisės ir kitų mokslo sričių;

- ▶ **SpringerLink** – elektroninių knygų ir medicinos žurnalų kolekcija;
- ▶ **Taylor & Francis** – prieiga prie 1321 visateksčių žurnalų (nuo 1997 m.) medicinos ir biomedicinos, socialinių, humanitarinių, bei fizinių mokslų temomis;
- ▶ **RefWorks** – bibliografinių įrašų kaupimo ir sudarymo programa.

Šias bei daugelį kitų duomenų bazių bei prisijungimo prie jų sąlygas rasite bibliotekos tinklapyje.

Bibliotekos tinklapyje naujienas verta sekti, nes jose informuojama apie:

- suteikiamą trumpalaikę prieigą prie vertingų duomenų bazių;
- naujai gautus leidinius;
- bibliotekoje rengiamas parodas, knygų pristatymus, minėjimus.

Kitos bibliotekos paslaugos

Kuo dar gali būti naudinga biblioteka? Rašant straipsnį, galbūt kyla klausimas, kokioje duomenų bazėje yra indeksuojamas vienas ar kitas Lietuvoje leidžiamas žurnalas? Šiuo atveju Jums gali padėti Lietuvos sveikatos mokslų periodinių leidinių sąrašas, kurį galite atsisiųsti *pdf* formatu adresu: <http://www.lmb.lt/index.php?240781313>.

Gal Jums nepatinka sudarinėti literatūros sąrašą, neturite tam laiko ar paprasčiausiai iškilo klausimų jį sudarant? Bibliografai Jums ištisios pagalbos ranką:

- suteiks konsultaciją dokumentinio bibliografinio aprašymo klausimais;
- redaguos literatūros sąrašą.

Yra ir kita išeitis – naudotis **RefWorks** bibliografinių įrašų kaupimo ir sudarymo programa. Čia taip pat į pagalbą gali ateiti bibliotekinininkas: suteikti žinių, kaip naudotis šia programa.

O gal Jūs jau prirašėte daugybę mokslinių darbų ir norėtumėte juos išsaugoti asmeniškai bibliografijos rodyklėje? Galite kreiptis į Leidybos skyrių, parengusį ir išleidusį jau ne vieną tokią rodyklę.

Apsilankę bibliotekoje, neprabėkite pro **Mokymo išteklių skyrių**. Jame, naudoda-

mišiai įvairia multimedijos technika, galėsite turiningai praleisti laiką: stebėti operacijos procesą filmuotoje medžiagoje, žiūrėti filmą apie pacientų slaugymą ir pan. Galima atvykti su grupe, tik reikia iš anksto susitarti.

Skaitykloje galėsite pasklaidyti Lietuvos ir užsienio šalių mokslinius medicinos žurnalus, užsisakyti knygas, vadovėlius ar kitus leidinius.

Bibliotekoje saugoma daugiau kaip 700 tūkst. spaudinių ir kitų informacijos laikmenų. Sukauptas lituanistinės medicinos fondas bei senosios literatūros (nuo XVI a. iki 1917 m.) kolekcija, kurioje yra daugiau kaip 5 tūkst. egzempliorių įvairiausių leidinių: enciklopedijų, žinytų, žodynų, vadovėlių, atlasų ir kt.

Bibliotekoje nuolat vyksta įvairiausi renginiai, parodos, filmų pristatymai, informacinės valandėlės. Dažnai šių įvykių šeimininkai būna patys medikai. Atsiskleidžia begalinis šių žmonių talentas ne tik gydyti kūną, bet ir piešiniu, surimuotu žodžiu, fotografija, daina skleisti gyvenimo grožio simfoniją sielai.

Raginame visus, kurie turi ir nori, ką parodyti ar pasakyti, nesidrovėti ir nesislėpti. Rodykime, džiaukimės patys ir tuo džiuginkime aplinkinius. Biblioteka visada pasirengusi padėti eksponuoti ar pristatyti Jūsų kūrybą ir talentą.

Prašome visų, kurie rengia ir leidžia leidinius, nepamiršti pateikti nors vieną egzempliorių bibliotekai. Kas neabejingas medicinos istorijai – neišmeskite senųjų lietuviškos medicinos leidinių. Tuo jūs prisidėsite prie nacionalinės lietuviškosios medicinos fondo kaupimo ir išsaugojimo ateities kartoms.

Kviečiame būti aktyvius ir prisijungti prie LMB bibliotekos *Facebook* paskyros ir LMB tinklaraščio (<http://lmbtau.wordpress.com/>). Dalinkimės mintimis, idėjomis, pasiūlymais, pastebėjimais, skaitiniais, kelkime aktualius klausimus ir nepamirškime, kad šmaikštus juokas visad praskaidrina nuotaiką ir pakelia ūpą.

Informaciją apie bibliotekos teikiamas paslaugas galite rasti Lietuvos medicinos tinklapyje (www.lmb.lt). Prisiminkite, kad visada galite skambinti, rašyti ir klausti. Bibliotekinininkai Jūsų laukia ir visada stengsis padėti.

Nuoširdžiai Jūsų,
LMB kolektyvas

